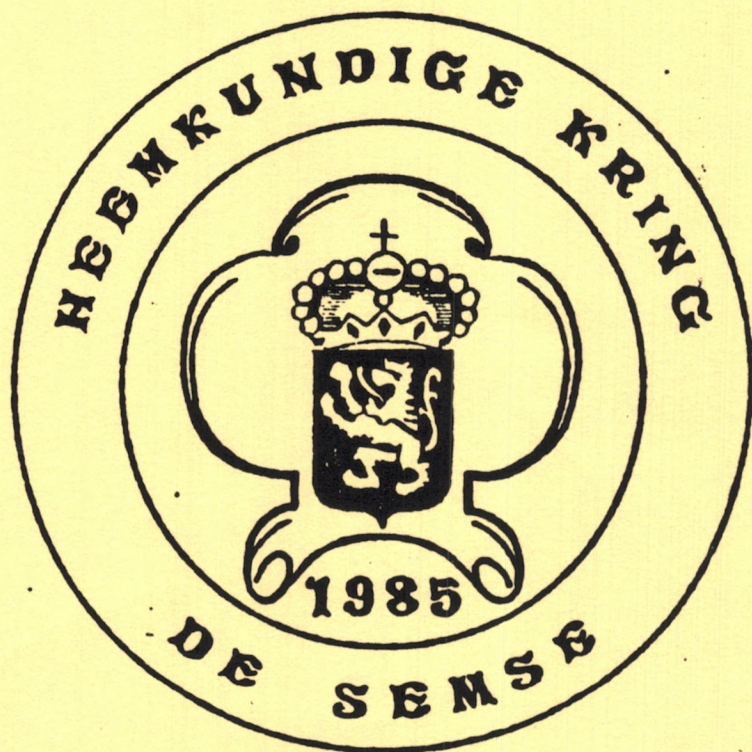

De «SEMSE» kroniek

6de jaargang nummer 2/3 september/december

1980 Zemst

Tijdschrift

1990

DE SEMSE opgericht in 1985.

Van Eyken Norbert, voorzitter Tel: 015/ 61.65.67

Van Vaerenbergh Georges, ondervoorzitter Tel: 015/ 61.25.98

Vanderbeken Colette, penningmeester
secretaris Tel: 015/61.22.18

De Boeck Paul, cafetaria-verantwoordelijke Tel: 015/61.28.08

De Smet Gerda, redactie - tijdschrift Tel: 015/ 61.04.33

Ton Kardux, bestuurslid

Gustaaf Floridor, bestuurslid

Walter De Blander, bestuurslid

André Vandermeiren, bestuurslid

Louis Van Relegem, bestuurslid.

Wens je meer informatie over onze werking...
of nog beter wens je lid te worden, neem
dan contact met één van onze bestuursleden,

§§§§§§§§§§§§

VOORWAORD.

Het einde van het jaar is in zicht. Iedereen geraakt stilaan in kerststemming. Er worden plannen gemaakt voor gezellige familiefeestjes en men gaat op zoek naar geschenkjes voor groot en klein.

Wij bieden u op het einde van het jaar niet alleen een extra dik dubbelnummer van onze Semse Kroniek aan. Wij hebben ook enkele activiteiten voor u op stapel gezet die u wel zullen helpen om de lange winterdagen op een aangename manier door te brengen.

De Keststal die wij verleden jaar in het poorthuis van de Schranshoeve installeerden, kende veel succes. Ook dit jaar bouwen wij het poorthuis om tot een heuse kerststal, met levensgrote figuren en echte dieren. Vergeet vooral niet om op zondag 23 december eens langs te komen, want dan is de Schranshoeve det middelpunt van een stemmig kerstgebeuren. In de agenda (pagina 42) kan je daar meer over vernemen.

Op 30 december gaan we met de autobus op "KERSTKRIBBETOCHT". Diegenen die er in 1988 bij waren, hoeven wij wellicht niet meer te overtuigen. Voor alle anderen : deze tocht is beslist een aanrader. We trekken met de bus langs de mooiste kerststallen van de Antwerpse Kempen. Onderweg genieten we van een verzorgde koffietafel. Vergeet niet om tijdig in te schrijven bij Colette Putseys-Vanderbeken (tel: 015/612218). De prijs alles inbegrepen per persoon is 700 bfr.

Verder wil ik jullie nu al verklappen dat "De Semse" gevraagd werd om in mei 1991 de Gouwdag van het Verbond voor Heemkunde, afdeling Vlaams-Brabant te organiseren.

Deze gouwdag zal op 26 mei 1991 plaatsvinden. Hou die datum alvast vrij.

WIJ WENSEN JE NOG PRETTIGE FEESTEN EN EEN GOED BEGIN VAN HET NIEUWE JAAR.

\$\$\$\$\$\$\$\$

Onze Lieve Vrouw in 't Hammeken te Zemst.

Op het grondgebied van de gemeente Zemst, vlak bij den hoogen Zenneoever, verscholen onder groene linden, staat een ruime veldkapel bekend in de streek als de kapel van Onze Lieve Vrouw in 't Hammeken. In de eenzaamheid van weelderig weiland, met haar witgekalkte muren, kleurig dak, vriendelijk torentje, is ze een beeld van schoone landelijkheid. Daarom zou zij reeds de belangstelling waardig zijn van al dezen die bekommerd zijn om het behoud van ons « eigen schoon ». Doch die kapel is altijd een zeer geliefd beevaartsoord geweest voor de menschen van de streek en ze heeft een heele geschiedenis. Zij heeft ook hare lieve legende. WICHMANS die ze 't eerst boekte (1) zegt dat hij ze had vernomen « uyt den mond van zekeren Religieus, kanonik van het order der Norbertienen, als ook van den toenmaligen Meyer van Sempse, beyde mannen van hoogen ouderdom en te volle geloofwaardig, de welke verklaerden dat zy die historie menigmael aldus van hunne ouders hadden hooren verhaelen ». (2) Sedert dien werd ze, naar Wichmans' lezing, herhaalde malen gedrukt. (3) WOLF (4) teekende ze opnieuw op, uit den volksmond, met een zeer kleine variante. Wij laten ze hier volgen, in den soberen stijl van de opstellers van het *Brabantsch Sagenboek* :

« Eeuwen geleden kwam, op zekeren dag, een schip de Zenne afgevaren, toen het op 't grondgebied van Sempst onverwachts bleef vaststeken. De scheepslieden, geholpen door eenige bewoners van het dorp, spanden alle pogingen in om los te geraken, maar het was vergeefsche moeite. Dan ontladden zij het schip heel en al, en beproefden toen nogmaals hunne vereenigde krachten, doch niets, niks baatte : het schip verroerde geen duim.

Nu was goede raad duur. Terwijl zij, niet wetend wat

1) *Brabantia Mariana*, II, H. LXV.

2) Volgens *Historie van O. L. Vrouw in 't Hammeken* (Mechelen. P. J. Hanicq, 1828).

3) O. a. in VAN GESTEL, *Historia Archiep. Mechliniensis* ; — A. D. R. *Les Vierges Miraculeuses*, blz. 80-82 ; — SCHOUTENS, *Maria's Brabant*, 166 vlg. ; — WAUTERS, *Hist. des environs de Bruxelles*, II, 557 ; — A. COSYN *Le Brabant inconnu*, 1911, pp. 127-8 ; — A. DE COCK en Is. TEIRLINCK, *Brabantsch Sagenboek*, 1909, II, 142 ; — EMILE H. VAN HEURCK, *Les Drapelets de pèlerinage*, 1922, p. 410-12.

4) *Niederländische Sagen*, 1843, n° 169.

aanvangen of hoe iets dergelijks te verklaren, stonden rond te kijken, bemerkte een hunner aan den oever, tusschen het kreupelhout, aan een groenen wilg, een zeer klein Mariabeeldje. Eerbiedig nam hij het af, hing het aan een grooteren boom en, met behulp van de anderen, timmerde hij er haastig een dakje over, om het te beschutten tegen storm en onweder. Daarna knielden allen vóór het beeldje neder, en smeekten Maria om bijstand in hunnen nood. En zie, als de schippers, na hun gebed, terug aan boord gingen, ondervonden zij dat het vaartuig, zonder eenige nieuwe poging van hunnentwege, weer vlot was geraakt, zoodat de H. Maagd hen blijkbaar verhoord had. Ze laadden opnieuw hunne waren in, en zetten zonder den minsten hinderpaal hunne reis voort.

Uit dat wonder voorval besloten de schippers dat Maria op die plaats verlangde vereerd te worden, en, uit dankbaarheid, lieten zij aldaar, op hunne kosten eene kapel bouwen. »

Dat in dit eenvoudig verhaal veel geloofwaardigs steekt, zal wel niemand ontkennen : de Zenne was immers in de middeleeuwen een druk bevaarde rivier en 't Hammeken moest een gevaarlijke plaats zijn voor de schipvaart. Vooreerst de bochten in de Zenne zelf, twee op elkaar volgende scherpe krommingen, vormend den grooteren *Ham* en het kleiner *Hammeken* (1), de tweede moest de gevaarlijkste zijn, vermits zij, de kortste was. Doch er is meer : daar moet een *voord* geweest zijn, juist op die plaats ; te oordeelen naar de oude, diepe wegen die van beide zijden naar 't Hammeken loopen is het niet uitgesloten dat de oude baan Brussel-Mechelen misschien over 't Hammeken liep ; een doorwaadbare plaats is van nature wel ondiep en met steenen belegd. Zoodat alles saam genomen de schippers wel reden hadden deze hinderpalen te vreezen (2). Het ligt dan ook zoo heelemaal in de lijn van de middeleeuwsche gebruiken deze gevaarlijke plaats onschadelijk te maken met er een beeldje van de groote helpster in allen nood, Maria, te hangen : schepen die vastvoeren in den oever of op den rivierbodem waren immers het slachtoffer van booze watergeesten.

Sedert het rechtekken van de Zenne in 1899-1900 zijn

1) Plaatsnamen die *ham* heeten liggen in de kromming van een waterloop, ingesloten langs drie kanten door het water, zij zijn *ham*vormig.

2) Op deze gissing voortgaande zou de baan dan later verlegd geweest zijn, naar de kerk van Zemst toe, met een brug over de rivier, zoodat de voord van 't Hammeken nutteloos werd en de rivier aldaar kon uitgediept worden.

de twee krommingen die de hammen omsloten verdwenen. De kapel, die vroeger op den linkeroever stond, staat nu rechts van de rivier. Daarmee is heel het oud uitzicht der omgeving veranderd.

Voortgaande op de legende hebben al de geschiedschrijvers van 't Hammeken den oorsprong van de kapel verklaard door het O.-L.-Vrouw beeldje in den boom aan den oever. De anonieme schijver van het boekje gedrukt te Mechelen, bij P. J. Hanicq, in 1828, doet zulks ook. De volledige titel er van luidt *HISTORIE VAN ONZE LIEVE VROUW IN HET HAMMEKEN ONDER HET DORP SEMPSE, op nieuw opgesteld en vermeerderd met merkwerdige byzonderheden. Gevolgd door de gebeden onder de Misse, het lof, enz. A. M. D. G.* (1). Een eigenaardig titelprentje staat vooraan : het verbeeldt O.-L.-Vrouw met het kindje Jezus tusschen twee heiligenbeelden onder glazen stolp, St. Laureis en Ste Barbara ; boven staat : *Troosteresse der Bedrukten* ; onder : *Waer afbeeldsel van O.-L.-Vr. van 't Hammeken onder Sempse alwaer ook zyn rustende de Reliquien van den H. Laurentius en van d' H. Barbara* ; onderaan ; de naam van den graveerder : J. B. Leemans fec..

Dit werkje (de titel zegt het) was niet de eerste « Historie ». En inderdaad moet een ouder boekje bestaan hebben, waarvan minstens (2) twee uitgaven gedrukt werden, blijkens de volgende posten uit kerkrekeningen : « Item brengt den rendant voor ontfanghen te hebben eene somme van 12 gulden van Nicolaes van Veltem, die den rendant heeft ondersproken van seker contract tot het drucken van de boecken van de historie van O.-L.-Vrouwe int Hammeken ». (1699). « Betaelt aen Marchant tot Brussel over het boeck drucken, 7 gulden ». (1702). Van dit boekje, werd, bij mijn weet, geen enkel exemplaar bewaard. Wij kunnen vermoeden wat het zal geweest zijn, naar den inhoud van dat van 1828 : een overdruk uit Wichmans, waaraan eenige vrome bespiegelingen geknoopt worden,

1) Twee exemplaren zijn er mij van bekend : Eén op de pastorie te Zemst en één in de Kon. Bibliotheek te Brussel.

2) Want de kerkrekeningen van Zemst uit de 18e eeuw zijn zeer onvolledig bewaard. — In het Rijksarchief te Brussel (Kerkelijk archief, Parochies n° 3915) worden bewaard de rekeningen over de jaren 1536, 38, 45, 51, 52 ; — 1609-23, 25, 27, 30-48, 52, 54, 59-60, 64, 65, 68-76, 79-82, 85, 87-91, 94, 99 ; — 1701-03, 05, 08-10, 13, 24, 29, 31. Wanneer wij kerkrekeningen vermelden verwijzen wij, eens voor al, naar deze verzameling.

en de bijzonderheden over den heropbouw der kapel in 't begin van de 17^e eeuw, ook voorhanden in het later boekje; ten slotte : niet veel zaaks. De bewerker van 1828 heeft er eenige wetenswaardigheden uit de 18^e eeuw bijgevoegd, met een vertaling van den brief van den meier van Eupen (1737).

Er was meer te halen, voor de geschiedenis van 't Hammeken, uit de schaarsche parochiale archiefstukken van Zemst bewaard in het Rijksarchief te Brussel.

En vooreerst al dit : *de patroon van de kapel is Sint Laureis*. Men kon het vermoeden uit den eeredienst voor den heiligen geloofsbelijder die in 't Hammeken, door de eeuwen heen, bleef bestaan, naast de begankenis tot O.-L.-Vrouw. Doch pastoor FRANCISCUS VAN DEN BOSSCHE, die gedurende een 60-tal jaren de herderlijke bediening te Zemst waarnam, bevestigt het uitdrukkelijk in eene nota neergeschreven in 1683. In dat jaar had hij een relikwie van St. Laureis gekregen, afkomstig uit St.-Michielsabdij binnen Antwerpen en hij had er een schrijn laten voor maken (1).

Maar zoo St. Laureis werkelijk de patroonheilige is van de kapel, dan moet de oorsprong er van heel wat hooger verlegd worden in de middeleeuwen en hebben we hier te doen waarschijnlijk met een oud parochiekerkje, waarvan de parochiale omschrijving al vroeg door het belangrijker Zemst opgeslorpt werd.

Het oude genadenbeeldje van Onze Lieve Vrouw dagteekent vermoedelijk van het einde der gothische periode (1480-1510) : de tamelijk realistische uitvoering van het aangezicht en de wijze waarop de haarlokken gevlochten liggen (breede

1) *Ad rei memoriam. — Anno 1683 obtinui particulam reliquiarum S^{ti} Laurenti ex abbattia S^{ti} Michaelis Antverpiae pro sacello Beati Mariae Virginis vulgo Hammeken, in quo S^{tus} Laurentius est patronus. Dicta autem particula est ex pelle adusta S^{ti} Laurenti, ut retulit Dnus Andreas Verhulst, canonicus ac sacerdos preminatae Abbatiae, per cuius intercessione prefata particula fuit obtenta; ac curavi schulpi thecam pro dictis reliquis, quae constat..... 36 flor.* (Rijksarchief, Parochies n° 3921).

« Ter gedachtenis van de zaak. In 't jaar 1683 kreeg ik een stukje van de relikwieën van St Laureis uit de St. Michiels-abdij van Antwerpen, voor de kapel van O.-L.-Vrouw in 't Hammeken, **van dewelke St. Laureis de patroonheilige is**. Voorzeid stukje is uit de verbrande huid van St. Laureis, naar het zeggen van E. H. Andries Verhulst, kanunnik en priester van gemelde abdij, door wiens voorspraak dat stukje verkregen werd. Ik liet dan een schrijn snijden voor gemelde relikwie, die kost... 36 gulden ».

tuiten over de ooren en spiralen op de schouders) kenschetsen deze periode ; evenzoo verwijzen de zware, breede mantelplooien naar het einde van de 15^e eeuw. Deze inlichtingen werden ons met de meeste bereidwilligheid mede gedeeld door den zeer bevoegden conservator van het Museum vande Hallepoort, den heer graaf J. DE BORCHGRAVE D'ALTENA, waarvoor wij hem hier onzen besten dank betuigen (1).

Het is natuurlijk niet uitgesloten dat dit beeldje een ouder zou vervangen hebben. Het is immers bekend dat in de jaren 1485-89 deze streek vreeselijk beproefd werd door den oorlog en dat vele kerken en kapellen geplunderd en verbrand werden.

Doch letten we hier weer op de sterkte van de volkstraditie. De voornaamste feestdag van een parochie is het kerkwijdingsfeest, de « Kermis ». In 't Hammeken viel die op Sint Laureisdag, 10 Augustus, en dat was ook, gedurende eeuwen, de voornaamste begankenisdag aldaar. Tot in 't begin van de 17^e eeuw waren er twee bijzondere feestdagen, namelijk Sint Laureis en O.-L.-Vrouw Geboorte (8 Sept.). Het is maar later dat O.-L.-Vrouw Hemelvaart (15 Augustus) naast St. Laureisdag opkomt (tweede helft 17^e eeuw) en, juist omdat dit een « geboden heiligdag » was waarop de boerenmensen niet mochten werken, een « verletdag » in vollen oogst als 10 Augustus moest zijn, verdrong. En zoo komt het dat O.-L.-Vrouw Hemelvaart de voornaamste begankenisdag werd waarop de processie uitging ; maar daarnaast bleef O.-L.-Vr. Geboorte toch ook nog bijzonder gevierd, feestdag die had moeten vervallen indien niet een andere omstandigheid (de traditie van St. Laureis verëering) in 't spel geweest was.

Wij zien dan ook op het beevaartvaantje uit de 17^e eeuw (zie afbeeldsel) St. Laureis op 't voorplan staan, de menschen minzaam ontvangende die naar het Lievrouwken op den achtergrond ter beevaart komen.

Den eeredienst tot St. Laureis viel een nieuwe aanmoediging te beurt, door het verkrijgen van bovenvermelde relikwie (1683). Een bijzondere aflat werd vergund door den Paus, als blijkt uit volgenden post uit de kerkrekening van 1685 : « Item aen G. Lindts, drucker van synen stiele tot Mechelen, over het

1) Men vergelijke het beeldje van 't Hammeken met verschillende beeldjes uit den tijd van Maximiliaan, nl. Ste Barbara en Ste Agnes uit het godshuis van Tongeren (J. DE BORCHGRAVE D'ALTENA : *Sculptures conservées au Pays Mosan*, fig. 58 en 59 ; — en aldaar nog : fig. 74, 83, 84, 86, 87, 94).

drucken van eenige bullen, waer inne vermeldt wordt den aflaet vergunt van Syne Heijligheijt op Ste Laureys dagh, in die cappelle van Onse Lieve Vrouwe int Hammeken, 3 g. ».

Voegen wij hier aan toe dat de brug over de Zenne, te Zemst, nu nog bekend staat, bij 't volk, als *St.-Laureisbrug*.

De Kapel. Over de kapel zooals zij er moest uitzien in de 16^e eeuw zijn wij maar schaars ingelicht. De enkele kerkrekeningen uit dien tijd die bewaard bleven vermelden uitgaven van reparatie der kapel in 1536, 1568 ; van kuischen en opruimen in 1590 (na den geuzentijd). Een paar malen is er spraak van een kapel geheeten *onzer liever vrouwen eerenberch* (1536), (1) *die cappelle geheeten den eerenberch* (1609-11) : wij vtrogen ons af of daarmede ook het Hammeken (*'t hemmeken*, zegt men in de 16^e eeuw) bedoeld wordt.

Over de oudste kapel schrijft de *Historie* van 1828 : « Na het verloop van tyd, hoe lang weten wy niet, is het gebeurd dat zekeren koopman van Antwerpen, in eene ziekte van de welke hy was aengetast, zynen toevlucht heeft genomen tot Onze Lieve Vrouwe van het Hammeken, door wiens krachtige voorspraak hy volkomelyk is genezen geworden, gelyk men leest in het voornoemd werk van *Augustinus Wichmans*. Door dankbaerheid, over zoo eene groote weldaed aangemoedigd zynde, heeft dezen koopman de oude en oorsprongelyke kapel, die waerschyndlyk maer kleyn was, doen merkelyk vergrooten, en er langs den voorkant een deel doen bybouwen. Sommige zyn van gevoelen dat zulks zoude gebeurd zyn ontrent het jaer zestien honderd ; maer ik geloof dat zulks veel vroeger moet geschied zyn, vermits deeze gebeurtenis in het werk van *Wichmans* verhaeld word zonder dat dien schryver daer van den tyd aenwyst : nochtans indien deeze vergrooting gedaen was ontrent het jaer 1600, dat is te zeggen juyst in het leven van *Wichmans*, dan zou waerschyndlyk deezen Autheur den tyd wel bepaeld hebben. Wat er van zy : dit is zeker, dat het kloksken het welk voor den inval der fransche legers in de kapel van het Hammeken zich bevond, gegooten was in het jaar 1605, gelyk daer

1) « Noch gegeven den meytzers van xxi daghen te meytene aen de tresorye (van de kerk ?), aen onser liever vrouwen eerenberch, ende aent scoelken (= schoolken), ende daert van noode was, tsamen 8 g. 8 st. ». — Tien minuten lager, stroomafwaarts, aan de Zenne ligt *Schoonenberg* (thans gehucht onder Mechelen). Eene verhevenheid aan den rivieroever kon dus wel *berg* genoemd worden. »

op te leezen stond. Als ook dat men in den tyd van den voorzeyden *Wichmans* konden zien de glazen venster door den vermelden koopman van Antwerpen vergroot, in de welke deezen man zich zelve en zyne huysvrouwe had laeten schilderen, zittende van wederkante voor een crucifix en onderhen een opschrift van dankbaerheyd. »

Toch meenen wij dat de herbouwing kort na 1605, wanneer het klokje gegoten werd, moet gebeurd zijn. De kerkrekening over de jaren 1609-11 (de vroegere uit de 17^e eeuw schijnen verloren te zijn), spreekt over het « decken van die cappelle geheeten den *erenberch* met tichelen », over de betaling van de metsers « doen sy de tichels van de *oude capelle* afnaemen », over het « cuijsschen van die cappelle » (in 't Hammeken) *eer zij gewijd wierd* », « aen de schaeliedeckers doen sy die clocke int hammeken honghen », verder nog over kosten van witten en schaliedekken.

De wit-steenen boog boven de ingangsdeur werd gebouwd in 1617-23 ; in de rekening van die jaren staan uitgaven voor « steen aen te vueren », « van witten steen tot den boech van die doore », voor kareelsteen ; verder nog voor de deur zelf, het slot en den sleutel.

Herhaalde malen werd in de kapel ingebroken en alzo min of meer aanzienlijke schade veroorzaakt. De afgelegenheid buiten bewoonde gebuurten en de aanzienlijkheid van den offer, op sommige dagen, moest de dieven, die er toch altijd zijn, « de oogen uitsteken ». Alzo in de rekening 1609-11 : « 18 mey aen den gelaesmaecker van 't hammeken ter epareren daer den dieff doer inne gecomen was, 30 st. » ; en onkosten in 't repareren van den « offerstock die opgebroocken was, 2 g. ». In 1638 : « het gat te stoppen in hammeken aen die choor deure dat het volck van Picolomini (1) hadde gemaect ». In 1640 : « 't gat te stoppen dat die dieven gebroken hadden op den choor van het hammeken. » Met de voornaamste begankenisdagen werd dan ook 's nachts een nachtwacht in de kapel gezet (1617-24). In 1668 en 69 hadden weer herhaalde inbraken plaats. De rekeningen van die jaren vermelden aanzienlijke reparaties en het aanleggen of herstellen van een « thuyne » « met yseren colommen » (omheining). Behalve deze werden, in de 17^e eeuw, geen bijzondere werken uitgevoerd aan 't Hammeken. De kerkrekeningen van Zemst geven regelmatig betalingen aan schalie-

1) *Picolomini*, Italiaan van afkomst, veldheer in Spaanschen dienst.

dekkers en glazenmakers voor den gewonen onderhoud van de kapel.

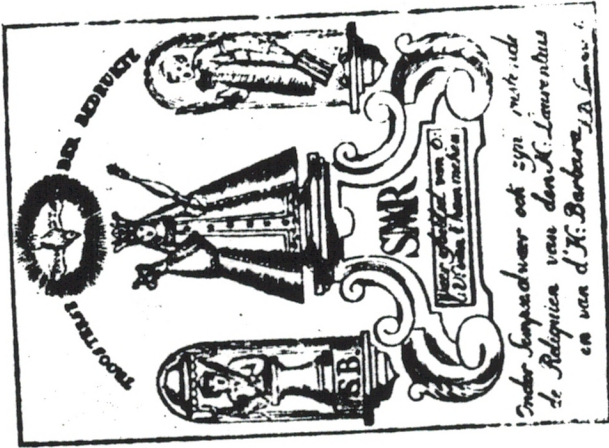
Voor stoffeering van de kapel werd, in de 17^e eeuw, ook goed gezorgd. Eerst het meest noodzakelijke: « aen *Jan De Wael* voor een outaer tafel met twee dwellieren », « aen *Herman Herpart* voor een tafereel dat op den outaer staet int Hammeken, 50 gulden », een outerkleed, een albe, « een orlement », « royen en witten damast voor eenen rock », vier knielbanken, een klokzeel, een « vierstoel » (open vuurtje op pikkelen ?) ; — bovendien muurschilderingen : « aen *Joos Stenars*, schilder, voor schilderen op die muer van de capelle die twelff stucken alsoo sy staen, ende hem is toegeseyt sijn bedde voor hem ende syn knechten, in den tijt dat hij gevrocht heeft, 45 gulden » ; — en de beelden van O.-L.-Vrouwen St. Laureis : « item compt *Merten van Calsteren* van twee sancten te weten Onse Lieve Vrouwe ende Sinct Laureys, met alle haer toebehoirten, 22 gulden ». Dit alles uit de rekening over de jaren 1617-23. In 1637 : « eyseren kandelaers » : in 1638 : « twee kandelaers te stoffeeren » ; in 1639, nog « twee gestoffeerde candelaers, 4 gulden », « twee craechsken deen voor Onse Lieve Vrouw belt, d' ander voor het Jesusken », en een wijwaterketel met kwispel ; 1642 : een crucifix te stoffeeren. In 1648 : « item gegeven aen een silver vergulde pateen oft kelckschotelken voor het Hammeken, mits die maer van coper is, 15 gulden » (aangekocht uit het sterfhuis van heer *Jacobus Baleman*). In 1655 : « item aen *Maximiliaen Labbé*, beldtsnijder, van twee versiiverde kandelaers, soo van het snijden als stofferen, staerde op den authaer van het Hammeken, 10 gulden ».

Cornelis Berinckx, die evenals zijn broeders (1) *Jan* en *Joris*, veel schilderwerk leverde aan de kerk van Zemst, schilderde voor 't Hammeken twee tafereelen, een « oordeel » en een « seydinghe van den H. Geest » : « item gegeven aen *Cornelis Berinckx*, op rekeninghe van het oordeel int Hammeken, te schilderen, twee beelden te stofferen, van het hammeken te groenen (d. i. deuren enz. in 't groen te schilderen, zie beneden), den outaer te herschilderen, als twee ander beelden, 30 gulden » (Rek. 1654) ; — « item gegeven aen *Cornelis Berinckx*, schilder van een schilderije te schilderen representeren-

1) Wie die *Berinckx*' waren heb ik niet kunnen achterhalen, denkelijk Mechelaars. — Een *Eykens* van Antwerpen leverde voor de kerk van Zemst een groot outerstuk.

HET OUD GENADENBEELDJE
VAN O. L. VROUW
IN 'T HAMMEKEN.

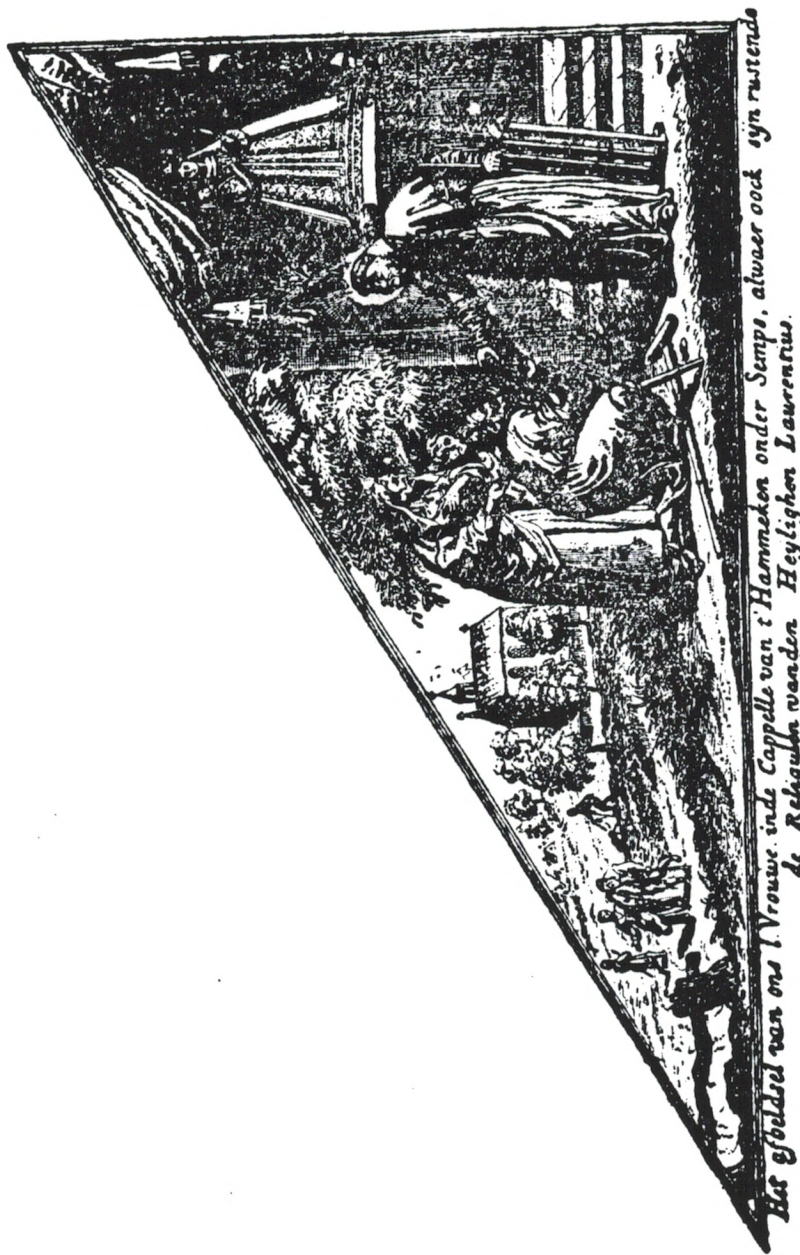

TITELPLAAT VAN DE
Historie van Onze Lieve Vrouw in het Hammeken.
(1828).

*In der Synagoge van het dorp, die
de Reliquie van den H. Laurentius
en van d'H. Barbara, J.A. Lammens.*

SMR
Van der Synagoge van het dorp, die
de Reliquie van den H. Laurentius
en van d'H. Barbara, J.A. Lammens.

PROEFSTUK
DER AFDRIJF

*Het gheldrel van ons l. Vrouwe, inde Cappelle van t'Hammeken onder Semp, alwaer oock syn rustende
de Reliquien vanden Heylighen Laurentius.*

BEDEVAARTVAANTJE VAN O.-L.-VROUW IN 'T HAMMEKEN
(Plaat uit EM. VAN HEURCK : *Les Drapets de Pélerinage*).

de die seydinghe van den H. Geest, voor het Hammeken, 17 gulden » (Rek. 1655).

In 1670 : « aen groenverve ende lijjesmaut, twee borstelen om de deuren en die colommen in het Hammeken te schilderen 2 g. 15 st. »

In 1680 : « aen den beeltsnijder tot Mechelen (denkelijk *Dominicus Swaef*), voor het vernieuwen van het beldt van St. Laureys int Hammeken, ende van een nieuwen aerm inne te maecken, ende over het vergulden ende versilveren van eenen troon voor het mirakuleus beldt van Onse Lieve Vrouwe in de voorschreven cappelle, 10 gulden ». In 1681 het voldoen van voorgaanden post : « aen *Dominicus Swaef* over het vernieuwen van het beldt, versilveren van den troon, ende een paer engelen ; samen 28 gulden ».

Nu mogen we weer het woord laten aan den schrijver van de *Historie* van 1828 : « In het jaer 1699 is er wederom nieuwe verandering gedaan. De Pastor van dien tijd was zekeren Heer *Van den Brande*, den onderpastoor Mijnheer *Jacobus Van de Wouwer*, en den koster zekeren *De Bock*, als nog op den dag van heden blykt uyt eenen steen naest den autaer. In dat tijdstip zag men dat het agterdeel van de kapel, dat is te zeggen de eerste en oorsprongelyke kapel, grootendeels begon te vervallen, uyt hoofde van haeren hoogen ouderdom. De godsdienstige inwoonders van Sempse hebben dan gezamentijk middelen verschafft, en hunne milddadigheyd getoond ten opzigte van het huys van de allerheyligste Maegd en Moeder Gods. De oude kapel is geheel afgebroken geweest, en men heeft het voorste deel voordgetrokken en opgebouwd tot eene schoone en ruyme kapel, gelyk zy hedenog te zien is. De vensters van dit laetste werk zyn veel schoonder, en geheel het agterste gebouw is veel aanzienelyker als het voorste ; waer uyt men de oudheyd bemerken kan. Men heeft naderhand de kerk versierd met eenen schoonen en nieuwen autaer. » In de gewone kerkrekeningen van Zemst merkt men daer niet veel van op ; misschien werd daar afzonderlijk rekening van gegeven vermits die herstelling niet door de gewone inkomsten bekostigd werd. Alleen is er spraak van den gedenksteen : « over het maecken van de plaete in de cappelle van O. L. Vr. in 't Hammeken, 14 Rg. 3 st. « (1701), en vanden nieuwen outer : « item aen *Mr. de Dóncker*, op cortinghe van het maken van den autaer van O.-L.-Vr. in 't Hammeken, 17 Rg. » (1702). In het zelfde jaar (1702) werden nog aangekocht : « vier gedrae-

den candelaers » en « twee houten cronen voor O.-L.-Vr. in 't Hammeken ». In 1708 werd nog betaald aan *Mr. Vermeulen* 18 gulden voor « eenen troen van O. L. Vr. in 't Hammeken ». Verder in de 18^e eeuw (tot 1731 werden rekeningen bewaard) schijnt men zich niet veel bekommerd te hebben om het stoffeeren van de kapel. De schrijver van 1828 weet nog te vermelden dat in 1778 pastoor *De Ceuleneer* het welfsel liet « blaffoneeren ».

In de 18^e eeuw moet ook een St.-Barbarabeeld met relikwieschrijn, zooals het afgebeeld staat op het titelprentje van het boekje van 1828, in de kapel van 't Hammeken geplaatst zijn.

Met den Franschen inval van 1798 bleef de kapel gespaard, alhoewel zij wel als domeingoed zal verkocht geweest zijn. Het kloksken werd met al de andere klokken van het land geroofd en kwam nooit weer. In 1802 kon aan herstellen gedacht worden ; het was noodig ook : het regende er langs alle kanten binnen. Dank zij de milddadige samenwerking der Zemstenaren kwam alles weer spoedig in orde. In 1813 zorgden zij nog voor een klok en in 1817 voor een nieuw outer. De oude beeldjes van O.-L.-Vrouw, St. Laureis et Ste Barbara, alsmede de schilderijen, werden weer op hun plaats gehangen. Denkelijk

KAPEL VAN O.-L.-VROUW IN 'T HAMMEKEN.

Penteekening van M. C. Huart.

werden die voorwerpen door vrome ingezetenen tijdig gered en geborgen gehouden (1).

Weer ging een rustige eeuw voorbij. In den laatsten oorlog werd het Hammeken leelijk gehavend, doch waar de dorpskerk van Zemst met 27 huizen door de Duitschers afgebrand werden (September 1914), ontsnapte de kapel. Toch moet er leelijk in huis gehouden geweest zijn. Een Belgisch soldaat redde het oude Lieve Vrouwebeeldje en wist het bij zijne ouders te Brussel ter bewaring over te leveren. Na den oorlog werd het teruggeschonken (2).

Nu heeft het Hammeken eene volledige herstelling broodnoodig. Het is te hopen dat de plans er toe, welke sedert eenige jaren door ons medelid, den bouwmeester ALFRED MINNER, werden opgemaakt, zullen kunnen uitgevoerd worden binnen eene niet te verwijderde toekomst.

De Eeredienst. Er werd in de kapel van 't Hammeken eene wekelijksche mis gecelebreerd, 's Vrijdags, waarvoor de pastoor van Zemst jaarlijks 12 gulden trok (aldus in alle kerkrekeningen van de 17^e en 18^e eeuw). Die wekelijksche mis had nog plaats in 1828, volgens den schrijver van de *Historie*. Bovendien werden er, in de 17^e eeuw, jaarlijks vijf zoogezegde *pestmissen* gezongen in de kapel : « Item noch gegeven aen den Heere Pastoor voor vijff messen die men ordinaris alle iaeren is doende int hammeken tot bewaerenisse der parochie van de peste, 2 gulden 10 st. ». De koster van Zemst trok ook een vergoeding voor zijn arbeid in de kapel. Het verwondert dan ook niet, in de kerkrekeningen van Zemst altijd aankopen te vinden als de volgende : « eenen korf om d' ordinaris paramenten van 't hammeken over ende weder te dragen als men aldaer misse doende es » (1625), « eenen wissen corf voor het hammeken om de ornamenten te dragen » (1661 en 1670), « een maeltien om den kelck van het hammeken in te draghen »

1) Uit genomen inlichtingen bij verschillende oude ingezetenen van Zemst blijkt nog : 1. dat men van die oude schilderijen geen gedenken meer heeft ; — 2. dat het beeld en de relikwie van Ste Barbara sedert lange jaren (minstens 40) uit de kapel verdwenen zijn ; — 3. dat het beeld en de relikwie van St. Laureis sedert 1914 niet meer te vinden zijn ; — 4. idem, St. Remigius.

2) Wat men er bij vertelt, te weten : dat het beeldje heel den oorlog in den ransel van dien soldaat het loopgravenleven medemaakte aan den Ijzer en aldaar vereerd werd door de soldaten, is een schoon verzinsel, dan ons tevens leert inzien hoe de legenden ontstaan.

(1670). De vuurstoel, die ook een paar malen moest vernieuwd worden, was er waarschijnlijk om, bij winterweer, celebrant en geloovigen uit de verkleumdheid te helpen.

De twee groote feestdagen van het jaar, we zagen het boven reeds, waren *St. Laureisdag* (10 Augustus) en *O.-L.-Vr. Geboortedag* (8 September); stilaan kwam *O.-L.-Vrouw Hemelvaart* (15 Aug.) de plaatsinnemen van voornaamsten begankenisdag. De processie of ommeegang had toen plaats en dat was telkens een heel gebeurtenis. De rekeningen uit de 16^e eeuw vermelden jaarlijks de uitgaven gedaan aan « speellieden », muzikanten die gehoord werden om den ommeegang op te luisteren. In de rekening over de jaren 1609-11 wordt gewag gemaakt van « meyen » op « St. Laureys ende op Ons Lieve Vrouwen-dach », ook van een « somerhuys » dat opgetimmerd werd aan de kapel « metten royen, wissende ende het lijvaet »; — in deze van 1664, « van meyen ende strootsel tot de kerck ende het hammeken op de principaelste feestdaghen in den somer, soo in de kerck als in het hammeken »; — in deze van 1680, van « mayen ende stroye op St. Laureysdach ende op O.-L.-Vrauwe Hemelvaart ».

In de eerste helft van de 17^e eeuw wordt jaarlijks eene « tering » gehouden opeen der feestdagen van O.-L.-Vrouw. Alzoo in 1611 : « item op den dach van Onse Lieve Vrouwe Visitatie vertert bij Pastor ende kerckmeesters, wanneer den dienst int Hammeken was gedaen : » — in 1617-23 : « item op 8 September voor teeren van de pastors die de misse in 't hammeken gedaen hadden, custer, sanghers ende kerckmeesters te tracteren ».

Het was natuurlijk op deze dagen dat de toeloep van volk het grootste was. Naar het getuigenis van den schrijver van 1828 waren het vooral « de borgerij der stad Mechelen en de landslieden der omliggende plaetsen » die alhier op beeweg kwamen.

Men offerde in 't Hammeken geld of wel eieren; in de 16e eeuw wel eens een « harst » (lendenstuk van geslacht dier). Eénmaal slechts staat den offer van een rund geboekt, nl. : « item van Henderick van Bever, van een rentbeest geoffert aent Hammeken, ontfaen 20 gulden ». In de 16e eeuw werd de eieroffer jaarlijks verhuurd : « Ontfaen van Philips van Haesdonck van der hueringe van dat hy het hemmeken gehouden heeft voer de eyeren, 6 st. » (1536).

Hier volgen een paar opnamen van wat de offer in 't Hammeken jaarlijks zooal opbracht. Alzoo in 1551 :

Uyt den stock int hemmeken den iersten sondach in die vasten	5 st.
Item te halfvasten	3 st.
Van eyeren int hemmeken voer een heel jaer	9 st.
Uyt den stock op Sinte Bartholomeeusdach (dus na St. Laurels)	24 st.
Uyt den stock int hemmeken (na O.-L.-Vr. geboorte ?)	11 st.
In 1552 : Van den stock int hammeken in die goy weecke	20 st. 19 bl.
Item naer alder apostelen dach	12 st. 2 bl.
Item in Augusto	33 st. 1 bl.
Item 11 decembris	10 st. 1 bl.
Van de eyeren dit jaer int hemmeken	10 st.
In 1612 bracht de offer. eieren inbegrepen, 121 gulden op.	
In 1617	145 gulden 13 st. 520 eieren
1618	99 g. 4 st. 730
1619	129 g. 19 st. 630
1620	139 g. 18 st. 421
1621	104 g. 9 st. 390
1622	99 g. 355 (1).

In 1625 werd de « offerlaeye » op de volgende dagen gelicht : 23 Mei, 8 g. 16 st. ; 11 Juli. 2 g. ; 10 Aug., 11 g. ; 13 Aug., 30 g. ; 8 Sept. 25 g. ; 14 Sept., 20 g.-18 st. ; 15 Sept. 5 g. ; sa men 102 g.. Hieruit kan men gemakkelijk afleiden op welke dagen er groote beweging van beevaarders was.

Inde latere rekeningen staat de offer in 't Hammeken steeds globaal opgegeven met de geldomhalingen in de kerk.

Ten bate van de beevaarders werden hier ook vaantjes, beeldekens en boekjes beschikbaar gesteld. Ziehier wat men daarover vindt in de kerkrekeningen : « Item aen Jan Looris ende Peeter Oorts (?), van vaencken ende bellekens, te distribueren in de cappele van het Hammeken, 12 gulden 18 st. » (1611) ; — « aen een van Antwerpen van vaenken ende beeldekens, 5 gulden », op den rand staat : « quitt. get. Peeter Oris » (zelfde als Peeter Oorts hierboven ?) (2) (1609-11) ; — « item voor hondert geschilderde vaenkens om te vercoopen op de feestdaeghen int hammeken, 10 st. » (1627) ; — « item betaelt over het snijden van de plaete van het belt van Onse Lieve

1) In een nota zegt de pastoor dat hij de eieren, jaar in, jaar uit, overnam aan 25 stuk voor 5 1/2 stuiver.

2) Looris en Oorts zijn wel verkeerde verschrijvingen. Zie de eigenaardige handteekeningen van Jan Oris, leverancier van beeldekens van S' Leenaard aan de kerk van Zout-Leeuw in FR. DE RIDDER, Aanteekening over de vereering van den H. Leonardus te Zout-Leeuw (Brabantsch Folklore, II, 132).

Vrouw int Hammeken, 3 Rg. 10. st. » (1701); — « 3 gulden van het graveren der plaete van O.-L.-Vr. int Hammeken, aen Boterham (sic), 2 july 1702 » (1702); — « aen Marchant, 17 g. 3 st. wisselgelt, op rekening van het drucken van den vanken van O. L. V. int Hammeken, courant gelt facit 20 g. » (1702).

Denkelijk werd het exemplaar uit de rijke verzameling van ons medelid, den heer EM. J. VAN HEURCK, beschreven in zijn standaardwerk *Les Drapelets de Pèlerinage* (Antwerpen, 1922), gedrukt met de plaat van 1702. Het kapelletje op den achtergrond vertoont wel de herbouwing van 1699 hierboven besproken. Wij bedanken den heer Van Heurck omdat hij zoo bereidwillig de gelegenheid bood het cliché uit zijn boek hier over te drukken. De koperplaat van het vaantje bleef bewaard, ter pastorijs van Zemst, tot de ramp van 1914. Toen werd zij, bij de algemeene plundering, gestolen.

O.-L.-Vrouw in 't Hammeken werd vooral « bezocht » door dezen « aengetast weezende met langduerige, pynelyk en verdrietige koortsen » (boekje van 1728). Een treffend verhaal, vertaald naar een eigenhandigen brief in 't Fransch gesteld, langen tijd bewaard op de pastorijs te Zemst, moge hier volgen, naar den tekst uit de *Historie* van 1828 :

« Den ondergeteekenden, *Maximilianus-Guillelmus-Hubertus de Waldenborgh de Meroel*, uyt het land van Limburg, voormaels kapiteyn van eene compagnie ruytery, alsnu Meyer der vrye heerlijkheid van *Eupen* in het gezeyde land, verklaert waeragtig te zyn op zynen eed, dat hy, standaert draeger zynde in het regiment van Monslein, ten jaere 1694 is gekomen in winterkwartier in het dorp van *Semps*, en gelogeerd heeft by zekeren Pagter met naem *Van den Heuvel*; aengetast zynde door eene derdedaegsche koortse sedert meer als een jaer. En dat hy na alle soorten van geneesmiddelen gebruykt te hebben, zonder de zelve te kunnen kwyt geraeken, zynen toevlugt genomen heeft (door de aenraeding en het medelyden der braeve lieden van het huys) tot het mirakuleus beeld van de Heylige Maegd Maria, rustende in een kleyn kapelleken van het voorszeyd dorp van *Semps*, staende tegen de rivier; en dat hy daer gelukkiglyk is van ontslaegen geworden, en zich altijd wel en gezond bevonden heeft tot in het jaer 1695 (zonder den juistentyd te kunnen zeggen), wanneer hy gesteld zynde met eenen troep ruytery vervoegd met het voetvolk, op het kasteel van Gree, om de omstreeken van Leuven te verdedigen tegen de in-

vallen der Franschen die de stad Namen in bezit hadden, het waeragtiglyk, gebeurd is dat hy moest optrekken om een gedeelte der vyanden die op de wegen geplunderd hadden te agtervolgen ; en wanneer hy zich daer voor bereyde, hy eensklaps sterk aengerand wierd door de voorzeyde koortse, zich bevindende in groote pyn en in groote verlegentheyd. Gelukkiglyk, zoo wel voor zyne eer, als voor zyne gezondheid, kwam hem in het gepeys de heylighe Moeder Gods rustende te Semps : hy beloofde van eene reys daer henen te doen, en had een vast betrouwen ; en aenstonds op den zelfden oogenblik wierd hy wonderlyk geneezen van de kwaede koortse, en weder in staet gesteld om zynen pligt te konnen kwyten. Sedert dien tyd is hy nog overvallen geweest met ziekten en onder ander met de voorzeyde koortse in de welke hy altoos de Allerheyligste Maegd aenroepen heeft door zyne kranke en onweerdige gebeden dagelyks, zoodanig dat hy er van verlost is geweest tot op den den dag van heden, zich, God lof, bevindende in eene volkomene gezondheid. Gevolgentlyk heeft hy niet meer kunnen verzuymen oft langer uytstellen om zyne belofte te volbrengen, tot dankzegging over zoo veele weldaeden ; maer heeft zich op de reys begeeven, en is aengekomen den 22sten der loopende maend in het voorgezeyd dorp van Semps. Den volgenden dag, 23sten der maend, heeft hy zyne onweerdige devotie gehouden : en de zaak verklaerd hebbende aen den eerwerden onderpastor, en daarnaer ook deeze waerheden herhaeld in de tegenwoordigheyd van den koster en van zekeren Van Haecht, heeft men hem verzogt de zelve schriftelyk te willen bevestigen ; waer aen hij niet kan ontbreken, tot meerder eer en glorie van God en van de allerheyligste Maegd, in wiens gunsten en barmhartigheden hy voord gaet al zynen toevlugt en betrouwen te stellen. Verzoekende het geluk te mogen hebben van deelagtig gemaekt te worden van alle de weerdige gebeden die er zullen gedaen worden, in de welke hy zich beveelt. Tot teeken der waerheyd heeft hy deezen tegenwoordigen geschreeven, geteekend en gezegeld met zyne edele wapens. Gedaen te Brussel deezen 30sten Augustus 1737. (get.) *M. G. A. de Waldenborgh de Mervol, Meyer* ».

Het boekje van 1828 vermeldt de volgende « devoties » die toen in de kapel van't Hammeken gehouden werden : wekelijksche mis 's Vrijdags. — Plechtige mis 's Vrijdags in de oktave van alle O.-L.-Vrouw-feestdagen. — Op O.-L.-V.-Hemelvaart, groote begankenis : Hoogmis met sermoen, 's namid-

dags Lof en processie rondom de kapel (men doet driemaal den toer van de kapel). — Op O.-L.-V.-Geboorte, 8 Sept., Hoogmis, Lof en Processie. — Op 10 Augustus, Feestdag van St. Laureis, « patroon tegen wonden, zweeren, enz. » : 's morgens plechtige mis en zegening met de relikwie. — Op den Oktaafdag van Ste Barbara (11 Dec.), die aangeropen wordt « tegen eene haestige en onvoorzienne dood » : plechtige mis en zegening met de relikwie. — Op St. Remigius (1 okt.), patroon « tegen den kinkhoest en de kinderstuypen » : mis en zegening met de relikwie. — Er komen echter beewegers op alle dagen van 't jaar, vooral in de Meimaand.

Onmiddellijk vóór den oorlog werd, in den Zomer, alle maanden een H. Mis ter eere van O.-L.-V. in de kapel van 't Hammeken opgedragen. Op 14 Aug., te 4 uur, was er plechtig lof met processie rondom de kapel. Op den Zondag na 15 Aug. is er heden nog groote processie rondom de parochiekerk van St. Petrus. Op 8 Sept. was er lof zonder processie.

Thans worden de missen ter eere van O.-L.-V. in 't Hammeken in de parochiekerk gezongen. De bedevaarders komen nog afzonderlijk (1).

Moge de kapel van O.-L.-Vrouw in 't Hammeken spoedig op waardige wijze hersteld worden, ten bate van het vrome landsvolk van het lagere Zenneland !

JAN VAN DER HAMEYDE.

1) Wij danken deze en andere bijzonderheden aan de welwillendheid van E. H. Pastoor CLICTEUR.

DE MEISENIERSFAMILIES VAN GROOT ZEMST.

Van 1944 tot 1956 publiceerde wijlen Jan LINDEMANS in "Eigen Schoon en De Brabander" de namen van ongeveer 10.000 meiseniers die ooit (voornamelijk) te Grimbergen meisenierschap kwamen bewijzen.

Oorspronkelijk waren meiseniers de bewoners van een hofstede, de plaatselijke grote pachters dus, in tegenstelling met de kosaten of de kleinere boeren. Het woord meisenier zou ten andere afgeleid zijn van het latijnse "mansio", wat "hof" betekent.

Tot op het einde van het Ancien Régime (dus tot 1792) ging men dikwijls van vader op zoon zijn meiseniersbrief bij de hoofdschepenbank van Grimbergen afhalen, samen met twee getuigen. Dit houdt natuurlijk in dat deze brieven een schat aan genealogische gegevens nalieten, vooral ook omdat het begrip meisenier zich niet bleef beperken tot de pachtersgeslachten, maar uiteindelijk zowat iedereen meisenierschap kon bewijzen door afstamming, waarop men fier was.

Ook in de huidige vijf entiteiten van groot Zemst trof men vele meiseniersgeslachten aan. Wij hebben ons de moeite getroost ze te bundelen ten behoeve van onze plaatselijke stamboomvorsers en hebben er -waar mogelijk- nog notities aan toegevoegd.

Teneinde efficiënt te werken, hebben we de volgende afkortingen gebruikt:

- Get.=getuigen; dv=dochter van; zn=zoon van;
- v=vader; o=oom; k=kozijn; n=neef; El=Elewijt;
- Ep=Eppegem; H=Hofstade; W=Weerde; Z=Zemst.

Mogen we er nomaals op wijzen dat deze bijdrage kon ontstaan dank zij het onovertroffen opzoekingswerk van dr J. LINDEMANS. Wij hopen menig lid van onze heemkundige kring "De Semse" met deze bundeling te kunnen plezieren.

AUSTREUS

- Catharina Austreus (1720 W), dv Joos x Joanna Janssens. Toen zij haar meiseniersbrief ging afhalen woonde ze al te St. Stevens Woluwe.
(Get. Jan Janssens, o; Guillam van Winghe, k.)

BLOMS

- Anna Bloms (1621 Z), dv Geeraert x Cathelijne Smet
(Get. Pauwel en Augustijn van der Elst).

BOSCHMANS

- Cornelis Boschmans (1764 Z.), zv Jan x Josina Buelens.
(Get. Jan van Dam en Wouter Hasendonck, kk).
- Hendrick Boschmans (1780 Z.), zv Nicolaes x Barbara van Relegem. Hij werd geboren te Weerde.
(Get. Hendrik Joseph van Relegem en Jan Baptist de Bruyn, kk).

BRION

- Hendrik Brion (1694 Ep.), zv Jan x Anna van der Stappen.
(Get. Philips Goossens, o; Joris van der Stappen, o.)
- Jan Brion, samen met zijn broer Hendrik hierboven meisenier geworden met dezelfde getuigen (1).
- Joos Brion (1726 Ep.), broer van Jan en Hendrik hierboven. Hij wordt vermeld als meier van Epegem.
(Get. Sr Franchoys en Hendrik Brion, bb).
- Antoon Brion (1741 Z.), zv Francis x Maria Verheyden.
Woonde toen reeds te Wolvertem.
(Get. Peeter en Jan Verheyden, kk).

(1) Een andere broer, Franchoys Brion, werd eveneens op dezelfde dag meisenier. Hij was toen "meyer der Hoofdbanck van Grimbergen". In 1726 was hij getuige van zijn broer Joos.

CEULEMANS

- Jasper Ceulemans (1711 Z.), zv Cornelis x Anna van Rooy.
(Get. Cornelis van Rooy en Andries Verbesselt, kk).
- Hendrik Ceulemans (1757 Z.), zv Martinus x Maria Vermeire.
(Get. Philips van der Elst en Jan de Backer, kk).

CLAESSENS

- Catherina Claessens (1752 Z.), dv Hendrik x Anna Verplast, afkomstig van Grimbergen.
(Get. Peeter van Segbroeck en Nicolas Verplast).
- Elisabeth Claessens (1759 Ep.), z. van Catherina hierboven.
(Get. Peeter van Segbroeck en Carel Vrijdaghs).

DE BACKER

- Jan de Backer (1754 Ep.), zv Jan x Cathelijne van der Elst (zie verder).
(Get. Philips van der Elst, o; Hendrik de Roeck, k).
- Antoon de Backer (1791 Ep.), broer van Jan hierboven.
(Get. Francis en Hendrik van der Elst).

DE BOECK

- Gillis de Boeck (1741 Z.), zv Livinus x Maria Vertongen, afkomstig van Lippelo.
(Get. Lieven de Boeck, v; Jan Peeters, k).

DE BRUECKER

- Maria de Bruecker (1705 Z.), dv Guillam x Agnese van den Bergh, afkomstig van Humbeek.
(Get. Cornelis van Roye en Andries Verbesselt, kk.
zie ook onder Ceulemans).

DE BRUYNE

- Jan Baptist de Bruyne (1170 Z.), zv Antoon x Joanna Govaerts. Hij wordt vermeld als "Sieur" wat op een

openbare functie wijst
(Get. Jan Meys en Hendrik-Joseph van Relegem).

DE BUYSERE

- Jan de Buysere (1644 Z.), zv Laureys x Digna de Sagere.
(Get. Peeter Vermeren en Jan de Smet, nn).

DE CUYPER

- Jan de Cuyper (1639 Z.), zv Pauwel x Anna Bloms.
(Get. Matheus Bloms en Aert van den Brande).
- Catharina de Cuyper (1708 Z.), dv Jan x Maria van den Eynde. Zij woonde in 1708 evenwel reeds te Brussel.
(Get. Louys en Guillam van den Brande, kk).

DE DONCKER

- Francis de Doncker (1755 W.), zv Jan x Anna Maria van Steenwinckel, afkomstig uit Grimbergen.
(Get. Peeter de Doncker en Carel de Breucker).

DE KEYSER

- Francis de Keyser (1733 H.), zv Philips x Anna Wauters, was in 1733 reeds uitgeweken naar Kampenhout.
(Get. Peeter Sijbens en Bartholomeus van Humbeeck, kk).

DE LA RUE

- Jan de la Rue (1632 Z.), zv Christoffel x Margriete van Steynemolen(zie aldaar).
(Get. Godevaert van Steynemolen, o; Peeter Leemans, n).
- Godevaert de la Rue, broer van voorgaande, op dezelfde dag meisenier geworden met dezelfde getuigen.
- Anna de la Rue, zuster van voorgaanden, idem.
- Cathelijne de la Rue, idem
- Hendrik de la Rue (1652 Z.), broer van voorgaanden.
(Get. Lucas en Peeter van Merstraeten, nn).

- Barbara de la Rue, zuster van voorgaande, eveneens meisenier geworden op dezelfde dag als haar broer Hendrik en met dezelfde getuigen.
- Willemyne de la Rue, idem.
- Margriete de la Rue, idem.

DE LATHOUWER

- Clara de Lathouwer (Lathouwers) (1573 Z.), dv Jacop (2) (Get. Hendrik Vilst Raymaker en Willem van Bruysseghem).

DE MUYLDER

- Jan Baptist de Muyllder (1768 Z.), zv Nicolaes x Cathelijne van der Perren, afkomstig van Brussegem. (Get. Rombaut de Muyllder, b; Jan Baptist Moens, k).

DE ROECK

- Peeter de Roeck (1919 Ep), zv Jan x Barbara Lemmens, was reeds uitgeweken naar Peutie. (Get. Joos Leemans, o; Jan van Opstal, k).
- Elisabeth de Roeck, zuster van voorgaande, op dezelfde dag meisenier geworden met dezelfde getuigen. Zij woonde toen reeds te Meise.
- Jan de Roeck, broer van voorgaanden, eveneens in 1719 meisenier geworden met dezelfde getuigen. Huwde Joanna Maria van Heymbeeck.
- Hendrik de Roeck (1752 Ep), zv Jan x Joanna Maria van Heymbeeck (zie hierboven) (Get. Jan de Roeck, v; Guillam van Haecht, k).

DOMS

- Jan Baptist Doms (1784 E1), zv Adriaan x Barbara Scheers, was afkomstig van Weerde. (Get. Jan Doms en Jan van Relegem, kk).

(2) Haar zuster Paeschyne Lathouwers werd op dezelfde dag leisenier maar woonde te Mechelen.

ENGELS

- Jan Joseph Engels (1775 Z.), zv Peeter x Anna van der Hulst.
(Get. Lambert Ermans en Lambert van Hamme).

GEERTS

- Joanna Geerts (1662 Z.), dv Everaert x Helena Nonion.
(Get. Jan en Laureys van Rhode, nn).
- Jan Geerts (1757 EL), zv Guillam x Cathelyne Willems.
(Get. Antoon Leemans en Francis Verplast, kk).

GOVAERTS

- Anna Maria Govaerts (1752 Z.), dv François x Maria Coppens, in 1752 reeds te Grimbergen wonend.
(Get. Wouter Govaerts zv Jan Baptist; Guillam de Kempeneer).

JANSENS

- Jan Jansens (1761 W), zv Gillis x Anna van Steenwinkel, was toen reeds uitgeweken naar St. Stevens Woluwe.
(Get. Jan Leemans en Guillam van Winghe, kk).
- Cornelis Jansens (1786 W), zv Judocus (+vóór 1786) x Joanna Maria Lemmens.
(Get. Jan Frans Spruyt en Hendrick Joseph van Relegem, kk).

LAUWERS

- Maria Lauwers (1668 Z), dv Rombaut (toen reeds overleden) x Cathelijne Verlinden (zie verder).
(Get. Jan Verlinden, o; Peeter de Vaddere, n).
- Franchoy's Lauwers, broer van voorgaande; hebben samen meisenierschap betoond met dezelfde getuigen.

LEEMANS

- Ingel Leemans (1648 Z), zv Joos x Barbara Ceulemans.
(Get. Christoffel Stroobant en Peeter Leemans, nn).

- Guillam Leemans (1665 Ep), zv Lenaert (3) x Maria Jenon (of Junenon).
(Get. Franchois en Jacques Leemans (4)),
- Maria Leemans (1676 Ep), zuster van Guillam hierboven.
(Get. Lenaert Leemans, v; Jacques Leemans, o).
- Joos Leemans, broer van Maria hierboven en samen hun meiseniersbrief gaan afhalen met dezelfde getuigen.
- Guillam Leemans, idem
- Catharina Leemans (1723 Ep), dv Carel x Martina Leemans, was reeds uitgeweken naar Rode (St Brixius).
(Get. Hendrik Leemans, o; Jan Leemans k).
- Judocus Franciscus Leemans (1735 Ep), zv Peeter x Joanna Maria Meys (zie verder).
Get. Peeter en Jan de Roeck.
- Jan Baptist Leemans, broer van voorgaande, samen meisenier geworden met dezelfde getuigen.
- Maria Leemans (1753 Ep) zuster van de twee voorgaanden.
(Get. Jan en Hendrik de Roeck, kk).
- Anna Leemans (1757 Ep), dv Laureys x Catharina van den Driessche, afkomstig van Grimbergen.
(Get. Jan Baptist de Witte en Martinus de Ruyscher, kk).
- Anna Leemans (1775 Z), dv Anthon x Anna de Boeck, afkomstig van Beigem.
(Get. Wouter Moyson en Peeter van Seghbroeck).

LE PAIGE

- Laureys Le Paige (1644 Z), zv Guillam (+ vóór 1644) x Martyne van der Linden (dv Jan x Cathelijne Verbelen)
(Get. Jan van der Linden, o; Joos de Doncker (zv Peeter, n)).

-
- (3) Meisenier in 1631 als zv Jan Leemans en Anna van der meren (Vermeren)
 - (4) Zonen van Jan x Anna Vermeren, eveneens meisenier in 1631, samen met hun broers en zusters: Carel, Cathelijne (x Jan van Campenhout), Peeter, Joanna (x Guillam de Breuckere), Barbara en Maria.

MACHTENS

- Maria Machtens (1664 W), dv Cornelis (5) x Catherina van de Perre.
(Get. Marten Machtens, o; Jan Verlinden, k).
- Elisabeth Machtens (1728 Z.), dv Philips x Cornelia Janssens, geboortig van Weerde.
(Get. Jan Janssens en Guillam van Look, kk).

MAGNUS

- Petronella Magnus (1777 Ep), dv Hendrik x Geertruyd van der Elst.
(Get. Francis van der Elst en Jan de Backer, kk).

MEYS

- Matheus Meys (1676 Ep), zv Jan x Elisabeth Machtens.
(Get. Merten Machtens en Franchoy van Steenwinckel, nn).
- Cornelia Meys (1728 Ep), dv Joos x Margriete Doms.
(Get. Frans en Hendrik Peeters, kk).
- + Joanna Maria Meys, zuster van Cornelia hierboven en samen meisenier geworden. Zij huwde met Peeter Leemans (zie hoger).
(Get. Judocus Franciscus Leemans, z; Norbert van der Elst, k).
- Joos Meys (1739 Ep), zv Matheus x Catherina van Thilt, in 1739 reeds wonend te Nossegem.
(Get. Jan en Hendrik Peeters, kk).

MEYSMANS

- Jan Meysmans (1757 Z), zv Jan x Lucia van Relegem, afkomstig van Wezembeek.
(Get. Hendrik van Relegem en Guillam de Kempeneere, kk).
- Jan Baptist Meysmans (1757 Z.), zv Jan (6) x Catherina van Relegem (zie aldaar)
(Get. dezelfde als hierboven).

-
- (5) Reeds + in 1664; meisenier geworden in 1616, samen met zijn broer Augustijn Machtens. Zij waren zonen van Antheunis Machtens x Margriete van den Broecke (zie daar)
 - (6) Te vereenzelvigen met voorgaande als zv Jan x Lucia Van Relegem.

- Clara Meysmans (1759 Z), dv Jan x Joanna Ceulemans (Get. Hendrik Ceulemans en Jan Baptist Meysmans, kk).
- Barbara Meysmans (1765 Z), dv Hendrik x Maria van Sichen, woonde in 1765 reeds te St Kathelijne Waver. (Get. Hendrik Ceulemans en Francis Spruyt).

MOENS

- Guillam Moens (1768 Z.), zv Wouter x Maria Theresia Terwecoren. (Get. Wouter Moyson en Rombaut de Muyllder, kk).

MOYSON

- Catherina Moyson (1750 Z), dv Jan x Catherina Moens (+ vóór 1766). Zij huwde met Hendrik van Relegem (zie aldaar) (Get. Jan Moyson, v; Jan Frans Moyson, k).
- Catherina Moyesons (1777 Z), dv Ferdinand x Gertrudis van der Straeten (Get. Ferdinand, v; Wouter Moysons, k).

NAGELS

- Peeter Naghels (1757 Z), zv Antoon x Margriete Govaerts (Get. Hendrik van Relegem en Jan Neys, kk).

OOSTENS

- Philips Oostens (1735 Z.), zv Jan x Catherina Verhaeren, woonde in 1735 reeds te Grimbergen. (Get. Jan Verhaeren en Hendrik Peeters, kk).

PEETERS

- Maria Peeters (1667 Z.), dv Jan x Clara van den Wijngaerde. (Get. Jan, v; Franchoys de Keysere,n).
- Lambrecht Peeters (1672 W.), broer van Maria hierboven. Hij had tevens dezelfde getuigen.

- Hendrik Peeters (1728 Ep), zv Hendrik x Anna Brion (7), uitgeweken naar Brussegem.

(Get. "d'heer François Brion, meyer van den Lande ende Baenderije Grimbergen" en Sieur Joos Brion, meyere van Epegem" oo). (8)

PERSOONS

- Elisabeth Passoens (1646 W), dv Adriaen (+ vóór 1646) x Catherina Caluwaerts (9).

(Get. Antoen en martinus Machtens, nn).

PUTTEMANS

- Dionys Puttemans (1565 Z), zv Jan (+vóór 1565).

(Get. Gabriel van Bullestaete en Wenceleyn van Assche).

RUTTENS

- Elisabeth Ruttens (1654 Z), dv Jan x Anna Hanssens.

(Get. Ingel en Jan Hanssens, nn).

't SAS

- Daneel 't Sas (1576 Ep), pachter te Epegem (10), zv Jan (11) x Margriet Goossens (dv Jan x Kathelyne Moyesoens).

(Get. Engelbrecht en Loys Buelens).

SCHUERMANS

- Niclaes Schuermans (1575 Ep), zv Laureys.

(Get. Christoffel Leemans en Jan Schuerman).

(7) Dv Jan x Anna van der Stappen (zie onder Brion).

(8) Zie onder Brion.

(9) Haar zuster Catharina Passoens woonde te Hombeek en werd op dezelfde dag meisenier met dezelfde getuigen,

(10) Hij huwde Barbara Mertens en werd pachter op 't Hof te Waaienberg te Merchtem. Zij hadden één zoon, Jan 't Sas (x ca 1600 Joanna van Obberge) die voor een talrijk nageslacht zorgde. Zie Jan Lindemans, Oude Brabantse Geslachten, 't Sas, in "Eigen Schoon en De Brabander", jg 1944, nr 3; Freddy Verdoodt, afstammelingen uit het Hertogelijk Huis van Brabant, 1988.

SIMONS

- Maria Simons (1732 Ep), dv Guillam x Joanna Fierens
(Get. Jasper Ceulemans en Cornelis van Roye, kk).

SPRUYT

- Jan Spruyt (1750 Z.), zv Jan x Anna van Slachmolen (12).
(Get. Philips Oostens en Wouter Goyvaerts, kk).
- Peeter Spruyt (1762 Ep), zv Frans x Maria Anna van Releghem (12), geboortig van Zemst.
(Get. Peeter Nagels en Jan Meys, kk)
- Jan Frans Spruyt (1763 Z.), broer van Peeter hierboven.
(Get. Hendrik Joseph van Relegehem (kozijn-germain);
Jan Meys,k).
- Catharina Spruyt (1774 Z.), dv Jan x Joanna Dams
(= van Dam).
(Get. Jan Frans Spruyt en Jan van Dam, kk).

TAMBUYSER

- Anna Tambuyser (1725 Z.), dv Peeter x Laurentia Bogaerts,
afkomstig van Meise.
(Get. Jan en Steven Parijs, kk).

TEESTAERT

- Clement Teestaert (1579 Ep), zv Anthonis (+ vóór 1579)
(Get. Joos de Munter en Stooffel Leemans).

TERSAGO

- Philips Tersago (1735 Z), zv Hendrik x Joanna Mees.
(Get. Jan en Peeter van de Voorde, kk).

TERWECOREN

- Cathelijne Terwecoren (1611 Ep), dv Jan (13) x Barbara
van Bevere.
(Get; Jan, v; Daneel Stroobant, o).

-
- (11) Jan 't Sas verheft het leengoed van zijn ouders
(Hendrik en Lysbeth van Herbosch) te Eppegem in 1528
(J. Lindemans, o.c.)
 - (12) Zie over hen F. Verdoodt, o.c.
 - (13) Meisenier in 1609, zv Lambrecht Terwecoren x Barbara
Stroobant, Zie over hun voorouders F. Verdoodt, o.c.

- Jan (Hans) Terwecoren, broer van Cathelijne hiervoor, samen meisenier geworden met dezelfde getuigen.
- Carel Terwecoren (1665 Ep), broer van voorgaanden. Huwde een eerste keer met Cathelijne van den Brande, en een twee maal met Anna van den Eede.
(Get. Jan Terwecoren, b; Jan Stroobant, n).
- Jaspas Terwecoren (1665 Ep), zv Carel x Anna van den Eede (zie hierboven).
(Get. Varel, v; Jan Terwecoren, o),

TIMMERMANS

- Gaspar Timmermans (1763 Z), zv Anthoon x Cathelijne Verlinde. Hij huwde Elisabeth Lauwers.
(Get. Jan Dam en Peeter Verdoodt, kk).
- Bartholomeus Timmermans (1763 Z), zv Gaspar x Elisabeth Lauwers (zie hierboven)
(Get. Gaspar, v; Peeter Verdoodt, k).

VAN CAMPENHOUT

- Adam van Campenhout (1646 Ep), zv Jan x Cathelijne Leemans (dv Jan x Anna Vermeren; zie onder Leemans),
(Get. Jan, v ; Jacques Leemans, o).
- Christoffel van Campenhout, broer van voorgaande en samen meisenier geworden met dezelfde getuigen.
- Niclaes van Campenhout (1664 Ep), broer van voorgaanden,
(Get. Christoffel van Campenhout, b; Jan van der Borcht, n).
- Catharina van Campenhout (1762 Z.), dv Pauwel x Elisabeth Lauwers, geboortig van Epegem.
(Get. Jan Meys en Hendrik van Relegem).

VAN CROMBRUGGE.

- Joanna Maria van Crombrugge (1771 Z), dv Gillis x Petronella van der Heyden, week uit van Zemst (Hongerijen) naar Wolvertem (Weersrode).
(Get. Peeter van Roy en Peter Mertens, kk).
- Cornelis van Crombrugge (1776 Z), broer van Joanna Maria hierboven.
(Get. Adriaen en Jan Baptist Mertens, kk).

- Jan Baptist van Crombrugge, samen met zijn broer Cornelis hiervoor meisenier geworden met dezelfde getuigen.

VAN DAM

- Jan van Dam (1752 Z), zv Geeraert x Louisa Ceulemans.
(Get. Jan Doms en Jan Leemans).

VAN DEN BERGHE

- Jacques van den Berghe (1723 Ep), zv Adriaen x Anna Maria van Leeuw, afkomstig van Kontich.
(Get. Adriaen, v; Jan van den Berghe, o).
- Frans van den Berghe, broer van voorgaande en samen meisenier geworden met dezelfde getuigen.

VAN DEN BROECK

- Margriete van den Broecke (1616 W), dv Nicolaes x Laurentia Verbelen en echtgenote van Anthonis Machtens.
(Get. Bertel Verbelen en Franchois van Campenhoudt).

VAN DEN HEUVEL

- Jan Frans van den Heuvel (1716 Ep), zv Frans x Catharina de Keersmaecker.
(Get. Jan de Keersmaecker, o; Peeter de Keersmaecker, k).
- Martinus van den Heuvel (1780 Z), ouders niet vermeld.
(Get. Carel Vrijdaghs en Bartholomeus de Boeck, kk).

VAN DEN PLASSCHE

- Hendrik van den plassche (1715 Ep), zv Andries x Maria Leemans, woonde in 1715 reeds te Vilvoorde. Huwde Joanna van Heffen (14).
(Get. Hendrik van den Plas,o; Jan Maes, k) (15).

-
- (14) Hun dochter Maria van den Plassche werd meisenier in 1763 en woonde toen reeds te Grimbergen. Haar Get. waren: Peeter van Segbroeck en Peeter van der Borgh (zoon van Bartholomeus x Joanna van den Plas)kk.
 - (15) Meisenier geworden in 1714 en toen wonende te Vilvoorde (Houtem), zv Hendrik Maes x Maria van den Plassche zuster van Andries en Hendrik).

VAN DER ELST

- Norbert van der Elst (1704 Ep), zv Jan x Joanna van Vlsselaer.
(Get. Philips en Ferdinand van der Elst, kk).
- Jan van der Elst (1727 Z), zv Carel x Maria Willems.
(Get. Hendrik Leemans, burgemeester van Grimbergen, en Jan Vrebosch, kk).
- Elisabeth van der Elst (1752 Ep), dv Jan x Maria Vermeiren.
(Get. Ferdinand van der Elst; Jan Leemans, k).
- Catharina van der Elst (1754 Ep), zuster van Elisabeth hierboven.
(Get. Ferdinand van der Elst en Jan de Roeck, kk).
- Philips van der Elst (1754 Ep), broer van de twee voorgaanden, samen met zijn zuster Catherina meisenier geworden met dezelfde getuigen. Hij woonde in 1754 evenwel reeds te Evere.
- Jan van der Elst (1757 Ep), zv Martinus x Catherina Leemans, afkomstig van Zemst.
(Get. Jan Baptiste Meysmans en Peeter van der Borgt, kk).
- Hendrik van der Elst (1786 Z), zv Francis (+ vóór 1786) x Joanna van Messem, afkomstig uit Eppegem.
(Get. Jan Doms en Joannes Joseph Claessens, kk).

VAN DER HULST

- Anna van der Hulst (1775 Z), dv Martinus x Joanna van Hamme, afkomstig uit Kortenberg.
(Get. Lambert Ermens, halfbroer; Lambert van Hamme, Kozijn-germain).

VAN DER MEULEN

- Isaacq van der Meulen (1735 Z), zv Jan (+ vóór 1735) x Joanna Mees (16)
(Get. Jan en Peeter van de Voorde, kk) (17).

(16) Dv Guillam Meeus x Joanna Van Camp uit Tisselt.
(17) Kinderen van Peeter van de Voorde x Maria Meeus.

VAN DER SLACHMOLEN

- Anna van der Slachmolen (1705 Z), dv Laureys x Margriete Ceuleers.
(Get. Philips Oostens en Wouter Goyvaerts, kk),

VAN DER VAREN

- Nicolaes van der Varen (1751 E1), zv Peeter x Joanna van der Vorst, uitgeweken naar Melsbroek.
(Get. Jan en Guillam van der Vorst, kk),

VAN HAESDONCK

- Mattheus Hasedonck (1650 Ep), zv Jan (+ vóór 1650) x Anna Joostens.
(Get. Peeter en Anthonis Heynsmans, nn).
- Gillis Hasedonck (1679 W), broer van voorgaande.
(Get. Guillam Leemans en Martinus Machtens, nn).
- Wouter Hasendonck (1764 W), zv Anthoon x Catharina Machtens. Hij huwde met Joanna van Muylder.
(Get. Jan Doms en Jan van Dam, kk).
- Hendrik Hasendonck (1764 W), zv Wouter x Joanna van Muylder.
(Get. Wouter, v; Jan Doms, k).
- Jan Hasendonck (1764 Z), zv Antoon (18) x Maria van Gijssel, geboortig van Weerde.
Get. Wouter Hasendonck, o (zie hoger); Jan van Dam, k).

VAN HEYMBEKE

- Joanna Maria van Heymbeke (1717 Ep), dv Jan x Maria Lauwers, afkomstig van Brussem (19).
(Get. Machiel van Heymbeeck en Adam van Bever, kk).

(18) Zv Anthoon x Catharina Machtens

(19) Haar broer Lauwereys van Heymbeke werd op dezelfde dag meisenier en woonde te Brussegem.

VAN LINTHOUT

- Michiel van Linthout (1716 Ep), zv Joos (20) x Anna van Nieuwenhove, afkomstig uit Merchtem.
(Get. Jan de Smeth en Carel van der Borgh, kk)

VAN LOOCK

- Guillam van Loock (1728 Z), zv Peeter x Elisabeth Janssens.
(Get. Jan Janssens en Guillam van Loock, kk).

VAN MALDER

- Aert van Malder (1573 Z), zv Aert (+ vóór 1573)
(Get. Hendrik Vilst Raemakere en Willem van Brussegem).

VAN MOLLE

- Anna van Molle (1724 Z), dv Joos x Petronella Tambuyser (21), afkomstig van Wolvertem.
(Get. Gillis van Molle en Jan Parijs, kk).

VAN OOSTENRIJK

- Jacop van Oostenrijck (1573 Z), zv Jasper (+ vóór 1573)
(Get. Hendrik Vilst Raemakere en Willem van Brussegem).

VAN OPSTAL

- Jan van Opstal (1700 Ep), zv Jan x Anna Goosens, afkomstig van Steenhuffel.
(Get. Peeter van Opstal, b; Nicolaes van Praet, k).

VAN RELEGEM

- Merten van Relegem 1681 W), zv Merten x Anna Hanssens (22) geboortig te Zemst.
(Get. Ingel Hanssens, o; Merten Pospoel, n).

-
- (20) Zv Peeter van Linthout x Jenneken Lemmens uit Merchtem.
 - (21) Dv Jan Tambuyser x Jacquemyne van Hoof uit Wolvertem, kleindochter van Jan Tambuyser x Joanna Borgers (dv Jan Baptist x Josine de Deckere).
 - (22) Dv Ingel Hanssens x Anna van Hemelrijck.

- Catharina van Relegem (1732 Z), dv Anthoon x Catharina van Roye.
(Get. Jasper Ceulemans en Cornelis van Roye, kk).
- Hendrik van Relegem (1750 Z), zv Hendrik (+ vóór 1750) x Louisa van Roy.
(Get. Philips van Winghe en Guillam van Steenwinckel, kk).
- Hendrik Joseph van Relegem (1760 Z), zv Jan x Cathelijne van den Eynde, geboortig van Elewijt.
(Get. Guillam de Kempeneer; Peeter Naegels).
- Maria van Relegem (1764 W), dv Cornelis x Joanna Maria Eemans.
(Get. Hendrik Joseph van Relegem en Jan Frans Spruyt, kk).
- Jan van Relegem (1780 Ep), zv Peeter x Barbara Pauwels, geboortig van Weerde.
(Get. Hendrik Joseph van Relegem en Hendrik Boschmans, kk).
- Jan Baptist van Relegem (1780 Z), zv Hendrik x Catharina Moyson.
(Get. Jan Frans en Wouter Moyson, kk).

VAN ROYE

- Laureys van Roye (1652 Z), zv Cornelis (23) x Anthonyne van den Brande.
(Get. Cornelis, v; Jan van Roye, o).
- † Elisabeth van Roye (1762 Ep), dv Laureys x Maria de Boeck, afkomstig van Perk.
(Get. J. Lindemans vermeld geen getuigen).

VAN SEGHBROECK

- Adriaen van Segbroeck (1664 W), zv Adrien x Elisabeth Mariesse of Marissens.
(Get. Joos van Segbroeck, b; Hendrik van Linthout, n).

VAN STEENWINCKEL

- Jan van Steenwinckel (1652 W), zv Mattheus x Elisabeth van Steynemeulen.
(Get. Lucas en Peeter van Merstraeten, nn).

(23) Misschien zv Laureys van Roye x Christine de Helt uit Humbeek.

- Joanna van Steenwinckel (1662 W) , dv Jan x Cathelijne de Laet.
(Get. Jan van den Steenwinckele, v; Hendrik de la Rue, k).
- Jan van Steenwinckel (1705 Ep), zv Anthony x Elisabeth van Relegem.
(Get. Jan Leemans; Jan van Steenwinckel, o).
- Florence van Steenwinckel, zuster van Jan hiervoor, samen meisenier geworden met dezelfde getuigen. Zij huwde met Peeter van Winghe.
- Elisabeth van Steenwinckel (1715 Ep), dv Hendrik x Franchoise S' genon.
(Get. Joos Leemans en Jan van Steenwinckel, kk).
- Francis van Steenwinckel (1732 Z), zv Guillam x Joanna van Campenhout.
(Get. Jesper Ceulemans en Cornelis van Roye, kk).
- Maria van Steenwinckel, zuster van Francis hiervoor, meisenier geworden op dezelfde dag met dezelfde getuigen als haar broer.
- Guillam van Steenwinckel, idem.

VAN STEYNEMOLEN

- Margriete van Steynemolen (1632 Z), dv Godevaert x Anna van der Merstraeten. Zij huwde met Christoffel de la Rue (zie aldaar).
(Get. Godevaert van Steynemolen, b; Peeter Leemans, n).

VAN WINGHE

- Philips van Winghe (1738 Z), zv Peeter x Florence van Steenwinckel (zie aldaar), afkomstig van Hombeek. Huwde Maria van Loock.
(Get. Jan Leemans, k; Guillam van Winghe, b).
- Anna Maria van Winghe (1778 Z), dv Philips x Maria van Loock.
(Get. Guillam de Kempeneer en Hendrik Joseph van Relegem, kk).

VERBRUGGEN

- Elisabeth Verbruggen (1729 Z), dv Nilaes x Joanna van Assche (24), afkomstig van Leest.
(Get. Jan en Joos van Boven, kk)

VERCAMMEN

- Jan Vercammen (1655 Z), zv Gillis x Anna Bruylants.
(Get. Nicolaes de Breucker (x Catharina Bruylants) en Jacques Leemans, nn).

VERDOODT

- Peeter Verdoodt (1760 Z), zv Jan x Catherina Timmermans (25).
(Get. Jan Meys(man); Jan Baptiste Meysmans, k).

VERHAEGEN

- Hendrik Verhaegen (1778 Ep), zv Jan x Anna Vleeracker.
Huwde met Maria Anna Wouters.
(Get. Ferdinand en Wouter Moyson, kk).
- Maria Elisabeth Verhaegen (1778), dv Hendrik x Maria Anna Wouters.
(Get. Handrik Verhaegen, v ; Ferdinand Moyson, k).

VERHAEREN

- Jan Verhaeren (1733 Ep), zv Jan x Anna van de Put.
(Get. Hendrik en Jan Peeters, kk)
- Elisabeth Verhaeren (1766 Ep), dv Jacques x Catherina van den Heuvel, geboortig van Zemst). Zij huwde haar kozijn Judocus Verhaeren (zie hieronder)
Get. Jan Leemans en Joachim 't Sas, kk)

(24) Dv Amant van Assche, kleindochter van Gillis van Assche x Maria de Boeck.

(25) Zijn broer Bartholomeus Verdoodt werd geboren te Zemst in 1735 en huwde met Elisabeth van Dam, vanwie nog tientallen afstammelingen (zie "Bakermat ter Doorent", jg I, nr 1 (1989), familietijdschrift van de "Stichting Familie Verdoodt").

- Judocus Verhaeren (1778 Ep), zv Hendrik x Barbara Vermeiren. Huwde met Elisabeth Verhaeren (zie hiervoor).
(Get. Jan de Backer en Joachim 't Sas, kk),
- Joanna Verhaeren (1785 Ep), dv Judocus x Elisabeth Verhaeren (beiden reeds overleden in 1785). Zij woonde toen reeds in Beigem.
(Get. Jan Baptist van den Heuvel en Joachim 't Sas, kk).
- Elisabeth Verhaeren (1789 Z), dv Jan Baptist x Anna Maria van Relegem, woonde in 1789 reeds te Grimbergen.
(Get. Hnedrik Joseph van Relegem en Hendrik Verhaeren).

VERMAYEN

- Jan Vermayen (1674 Z), zv Anthonis x Florence de Keyser (26), afkomstig van Heffen.
(Get. Franchoys de Keyser, o; Lambrecht Peeters, n zie aldaar).

VERMEREN

- Maria Vermeren (1719 Ep), dv Jan x Barbara Lemmens, was in 1719 reeds uitgeweken naar Vilvoorde (Houtem).
(Get. Joos Leemans, o ; Jan Van Opstal, k).

VERMOESEN

- Anna Petronella Vermoesen (1771 Ep), dv Peeter x Anna Veldekens (27), afkomstig van Grimbergen.
(Get. Cornelis Vermoesen, b; Maureys de Raedt, halfbroer).

VERPLAST

- Cornelis Verplast (1713 Z), zv Bernaert x Margriete Verhuest, woonde in 1713 reeds te Hever.
(Get. Guillam Vleeracker en Gillis Saes, kk).

-
- (26) Dv Gillis de Keyser x Anna van Coeckelbergh uit Hombeek, kleindochter van Hendrik de Keyser x Barbara van den Wijngaerde.
 - (27) Dv Mathijs Veldekens x Barbara Leemans, kleindochter van Frans Veldekens (meisenier in 1655, zv Guillam x Joanna Moyesoene uit Relegem) x Geertruyd van der Hasselt (dv Peeter x Maria van Langenhove).

- Catharina Verplast (1729 Z), zuster van Cornelis hiervoor. Zij was in 1729 reeds uitgeweken naar Diegem. (Get. Andries Verplast, b; Gillis 't Sas, k).

VLOEBERG

- Jan Frans Vloeberg (1739 Ep), zv Michiel x Anna Peeters (28), was toen reeds uitgeweken naar Zaventem. (Get. Jan en Hendrik Peeters, oo).

WOUTERS

- Christoffel Wouters (1762 Ep), zv Jan (29) x Cathelijne Smeds, afkomstig van Londerzeel. (Get. Jan Wouters, v; Frans Talboom, k)(30).

Freddy Verdoodt.

-
- (28) Dv Hendrik Peeters x Anna Brion (zie onder Peeters),
 - (29) Zv Peeter Wouters x Kathelijne de Doncker,
 - (30) Zv Jan Talboom x Maria Wouters.

Agenda.

DECEMBER

Hæmkring "De Semse" en de scouts van Coloma (Mechelen) bouwen in het poorthuis van de Schranshoeve een kerststal rond levensgrote beelden en echte dieren. Ook in en om de Schranshoeve zal een kerstsfeer gemaakt worden.

Ieder weekend vanaf 23/12 tot en met 6/1/91 kunnen belangstellenden de originele kribbe bezichtigen.

Op zondag 23 december kan men te Epepegem op de binnenkoer (of bij slecht weer in de schuur) rond 16 uur het REGENBOOGKOOR uit Elewijt beluisteren, 50 kinderen zullen kerstliederen zingen.

Om 18 uur kan men het kerstwagenspel zien, opgevoerd door de toneelgroep LABYRINT uit Elewijt.

En om 20 uur treedt KOEP MEZON naar voren met een kerstrepertoire.

Bij dit alles kan men lekker een tas koffie drinken met een kerstekoek die voor het eerst aan het publiek zal worden aangeboden.

In de museumruimte en de cafetaria stelt Noël Delaplace uit Wakkerzeel zijn werken tentoon van 30.11 tot 30.12.

De algemene vergadering gaat door op 27/12 om 20 uur in de cafataria.

De KERSTKRIBBETOCHT door de ANTWERPSE KEMPEN gaat door op zondag 30 december.
Voor inschrijvingen bel het nummer 015/612218
Colette Vanderbeken Vredelaan 18 1982 Zemst.

De kerstkribbetocht zal gaan van Eppegem - Mechelen -
Muizen - Rijmenam - Keerbergen - Schriek - Grootlo -
Booischoot - Goor - Heist o/d Berg - Itegem -
Wiekevorst - Herenthout - Grobbendonk - Olen - Oevel -
Noorderwijk - Herentals - Lichtaart - Kasterlee -
Retie - Arendonk - Oud-Turnhout - Oosthoven -
Turnhout - Vosselaar - Beerse - Wechelderzande -
Bederlee - Pulle-Zandhoven - Zoersel - Zandhoven -
Broechem - Ranst - Eppegem.

JANUARI 1991

Van 4 januari tot 27 janurai stelt Mevrouw Collaer
uit Keerbergen haar schilderijen tentoon in de
cafetaria en de museumruimte van de Schranshoeve.

Algemene vergadering op 31/1 om 20 uur in de
cafetaria.

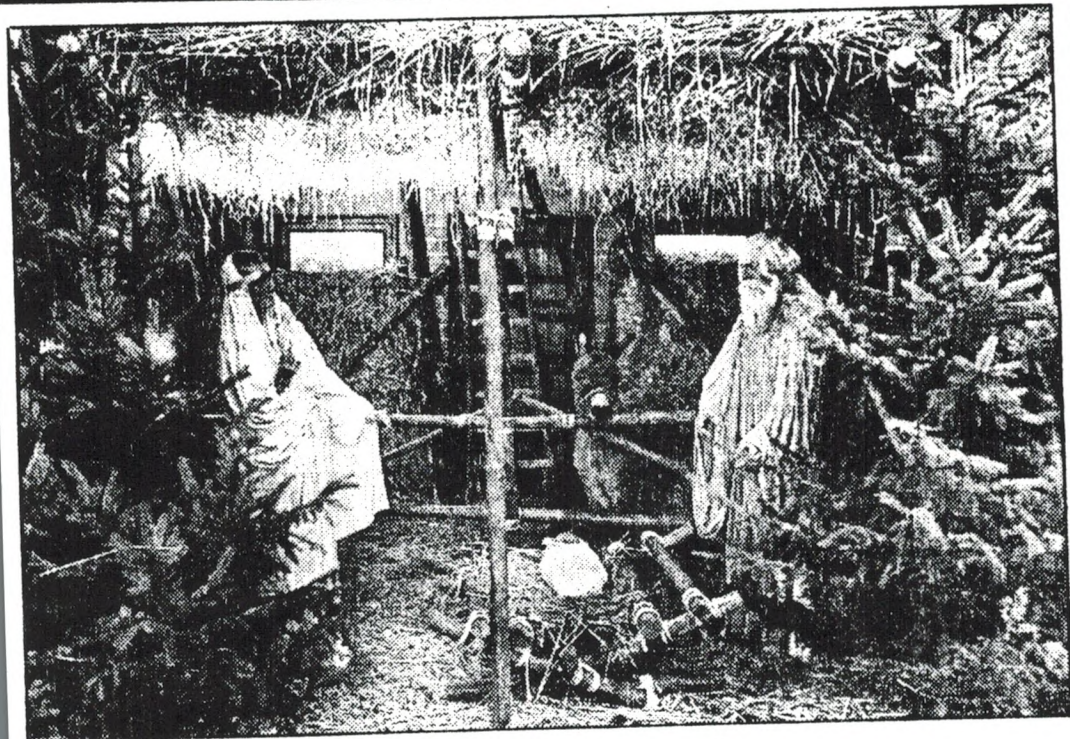
FEBRUARI 1991

Van 1,2 tot 24.2 stelt Mijnheer Savels uit Vilvoorde
zijn schilderijen tentoon in de cafetaria en de
museumruimte van de Schranshoeve.

Notaris Luc Van Eeckhout geeft op 14 februari om
20 uur een spreekbeurt over 1300 jaar Hakendover.

Algemene vergadering op 28 februari om 20 uur in
de cafetaria.

§§§§§§§§§§§§§§§§

Zemstse kribbe in de Schranshoeve

HET ZUIDOOSTVLAAMSE
PLATTELAND IN DE
MIDDELEEUWEN

Uitstap voorzien voor 2 juni 1991

IN DE ACHTERTUIN VAN KONING EN KEIZER HET LAND VAN OUDENAARDE

Iedereen kent de Ronde van Vlaanderen. Post Factum organiseert zijn eigen ronde: een ontdekkingstocht naar de geschiedenis van het "Land van Oudenaarde". Deze landbouwstreek aan de Schelde, in het noorden van de Vlaamse Ardennen, heeft veel te bieden: behalve de roemruchte kassei-stroken en "bergen", een rijke geschiedenis die teruggaat tot de vroege Middeleeuwen.

De Schelde vormde de grens tussen het Duitse Keizerrijk en de Franse Kroon, tussen Rijks- en Kroon-Vlaanderen. Het Land van Oudenaarde was een "grensgeval", maar daarom niet minder interessant, juist integendeel...

Het belang van de nederzettingen aan die grens wordt aangetoond door de opgravingen van de oude abdij van Ename. Aan de overzijde van de Schelde zou Oudenaarde zich in de loop van de middeleeuwen ontwikkelen tot één van de belangrijkste stedelijke centra van het graafschap Vlaanderen. De bloeiende lakennijverheid was hier niet vreemd aan. De dorpen in het omringende voelden de weerslag van deze evolutie, maar bleven relatief gesloten gemeenschappen met een eigen dorpsleven, tot op de dag van vandaag...

verantwoordelijke uitgever:

Gerda De Smet

Leopoldstraat 5a

1980 Zemst

Tel: 015/61.04.33